

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολὴ γὰρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καγὼ ὁ τάλας, δεδοικῶς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

Διαχριστιανικὸς καὶ Διαθρησκευτικὸς Συγκρητισμὸς*

τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου
κ. Ἱεροθέου

ΣΤΗΝ ἐποχὴ μας ἐπικρατεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸ ὁ λεγόμενος **Συγκρητισμὸς** καὶ αὐτὸς εἶναι ποὺ δημιουργεῖ τεράστια σύγχυση στὸ Χριστεπώνυμο πλήρωμα.

Σὲ ἐποχὲς διωγμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ξεκαθαρίζονται τὰ πράγματα, ἐμφανίζονται οἱ Μάρτυρες καὶ οἱ Ὁμολογητὲς τῆς Πίστεως, ἐνῶ σὲ ἐποχὲς ἐξωτερικῆς ἡρεμίας καλλιεργεῖται σὲ πολλὰ ἐπίπεδα ἡ λεγόμενη **ἐκκοσμίκευση**.

1. Η ΛΕΞΗ συγκρητισμὸς ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Πλούταρχο καὶ λέγεται ὅτι ἀποδίδεται στὴν ἔνωση τῶν Κρητῶν, παρὰ τὶς διαφορὲς, μπροστὰ σὲ ἓνα κίνδυνο.

Τὸν δέκατο ἔνατο αἰῶνα ὁ ὅρος **συγκρητισμὸς** προσέλαβε καὶ θρησκευτικὴ σημασία καὶ μὲ τὸν ὅρο αὐτὸ ἐννοεῖται ἡ ἀνάμειξη μερικῶν θρησκευτικῶν ἰδεολογικῶν ἀπόψεων, καὶ τρόπου ζωῆς.

Σήμερα ἡ λέξη **συγκρητισμὸς** ἀποδίδεται καὶ μὲ πολλοὺς ἄλλους ὅρους, ὅπως τὴν **μετανεωτερικότητα** ἢ **μεταμοντερνισμό**, τὸν **οἰκουμενισμό**, τὴν **νέα ἐποχὴ**, τὴν **ὀλιστικὴ θεωρία**, τὴν **πολιτισμικὴ παγκοσμιοποίηση**, τὴν **νέα τάξη πραγμάτων** κ.λ.π.

Ἄναλύνοντας περισσότερο τὸν ὅρο **συγκρητισμὸς**, μὲ τὰ σύγχρονα δεδομένα, μπορούμε νὰ ποῦμε ὅτι μὲ τὸν ὅρο αὐτὸν ἐννοεῖται ἡ προσπάθεια νὰ ἐντοπίζουμε τὰ **κοινὰ σημεῖα** μεταξὺ τῶν διαφόρων Χριστιανικῶν ὁμολογιῶν καὶ τῶν διαφόρων θρησκειῶν καὶ νὰ παραθεωροῦμε τὶς διαφορὲς μεταξὺ τῶν ὁμολογιῶν καὶ θρησκειῶν.

Οἱ **συγκρητιστὲς** βλέπουν τὰ **κοινὰ σημεῖα**, τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν

οὕτως ἢ ἄλλως σὲ ὅλες τὶς θρησκείες καὶ δὲν βλέπουν τὶς θεολογικὲς διαφορές.

2. ΥΠΑΡΧΟΥΝ ἄνθρωποι σήμερα ποὺ ἔχουν παντελεῖ ἄγνοια τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καὶ ἰσχυρίζονται, ὅτι ἓνας Θεὸς ὑπάρχει καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν στὸν ἓνα καὶ μοναδικὸ Θεό, ἀλλὰ ὁ καθένας τοῦ δίνει διαφορετικὴ ἐρμηνεία.

Βεβαίως ἓνας εἶναι ὁ Θεός, ποὺ δημιούργησε τὸν κόσμον καὶ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ διαφορετικὴ εἶναι ἡ προσέγγιση ποὺ κάνουν οἱ ἄνθρωποι σὲ αὐτὸν τὸν Θεό.

Μερικοὶ ἄνθρωποι, αὐτὴν τὴν κίνηση τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸ τὴν στρέφουν ἐσφαλμένα στὰ κτίσματα καὶ τὰ πιστεύουν ὡς θεούς. Μπορεῖ ἀκόμη κανεὶς νὰ θεοποιήσει καὶ τὸν ἴδιον τοῦ ἑαυτοῦ.

Ἡ ἀποψη ποὺ ἔχει κανεὶς γιὰ τὸν Θεὸ εἶναι πολὺ σημαντικὴ, γιὰτὶ δείχνει τὴν ποιότητα τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ Θεοῦ.

Γιὰ παράδειγμα, ἐὰν κανεὶς δὲν ταυτίζει ἓνα συγκεκριμένο ὄνομα μὲ ἓνα συγκεκριμένο πρόσωπο, τότε εἶναι δυνατὸν νὰ σκέπτεται ἓνα ὄν, νὰ φαντάζεται κάποιο ἄλλο πρόσωπο, ποὺ δὲν ἔχει αὐτὸ τὸ ὄνομα καὶ ἔτσι ἡ ἀγάπη του στρέφεται σὲ ἓνα φάντασμα τοῦ ἀληθινοῦ προσώπου.

Αὐτὸ λέγεται καὶ *σχιζοφρένεια*. Πρόκειται γιὰ μιὰ σχιζοφρενικὴ κατάσταση. Τὸ παράδειγμα αὐτὸ ἐὰν μεταφερθῆ στὸν θρησκευτικὸ καὶ θεολογικὸ χῶρον, δείχνει τὸ μεγάλο πρόβλημα ποὺ ἔχουν ἐκεῖνοι, ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι ὅλοι πιστεύουν στὸν ἴδιον Θεό.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχη ἀληθινὴ μέθοδος προσεγγίσεως τοῦ Θεοῦ, τότε ἡ γνώση αὐτὴ εἶναι ἐσφαλμένη, μὲ ἀποτέλεσμα ὁ ἄνθρωπος νὰ λατρεύη φάσματα τῆς ἀληθείας, φανταστικοὺς θεούς, τὰ ἴδια τὰ πάθη καὶ τὸν ἴδιον ἀρρωστημένο ἑαυτό, κλείνεται στὸν κόσμον τῆς φαντασίας, ποὺ ὁδηγεῖ σὲ μιὰ **ἐσφαλμένη πνευματικότητα** καὶ τελικὰ σὲ μιὰ **θρησκευτικὴ σχιζοφρένεια**. Τότε ἀναδεικνύονται *ψευδοπροφήτες* μὲ ἔντονες κοινωνικὲς διαστάσεις.

3. Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ Ἐκκλησία διαθέτει τὴν ἀληθινὴν γνώση τοῦ Θεοῦ, γιὰτὶ οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἀκολούθησαν τὴν ἀληθινὴν μέθοδο γνώσεως τοῦ Θεοῦ καὶ στὴν συνέχεια αὐτὴ τὴν γνώση τὴν διετύπωσαν μὲ ὄρους, γιὰ νὰ τὴν διαφυλάξουν ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματά της, ἤτοι τὴν παραχάραξή της.

Καὶ ἡ ἀληθινὴ γνώση τοῦ Θεοῦ χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὴν εἰρήνην ποὺ δημιουργεῖ, τὴν ἐσωτερικὴν πληρότητα, τὴν ἀγάπη, τὴν ὑπαρξιακὴν

ἀναγέννηση, τὶς κοινωνικὲς καὶ κτισιολογικὲς ἀλλαγές.

Στὴν ἐποχὴ μας ὑπάρχει ὁ λεγόμενος **Διαχριστιανικὸς Συγκρητισμός**, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο θεωρεῖται ὅτι ὅλες οἱ Χριστιανικὲς Ὁμολογίες πιστεύουν στὸν ἴδιο Ἰησοῦ Χριστό.

Ὅμως ἂν μελετήσουμε καλὰ τὴν παπικὴ θεολογία, θὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἔχει ἐσφαλμένη καὶ πεπλανημένη Τριαδολογία, ἀφοῦ εἰσήγαγε μέσα στὸν Θεὸ τὴν διαρχία, ἐπίσης ἔχει καὶ ἐσφαλμένη Χριστολογία.

Τὸ ἴδιο παρατηροῦμε καὶ στὶς ἄλλες χριστιανικὲς προτεσταντικὲς θεολογίες, οἱ ὁποῖες φθάνουν στὸ σημεῖο νὰ ἀρνηθοῦν ἀκόμη καὶ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπομένως, ὅταν κάνουμε συγκρίσεις μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ ἄλλων Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν, γιὰ νὰ μὴ ὑποπέσουμε στὸν πειρασμὸ τοῦ **συγκρητισμοῦ**, δὲν πρέπει νὰ ἐξετάζουμε τὰ **κοινὰ τους σημεῖα**, ἀλλὰ τὶς διαφορὲς τους. Γιατὶ στὸν τονισμὸ τῶν διαφορῶν φαίνεται ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ πληρότητα.

Τὸν **συγκρητισμὸ** ὅμως τὸν παρατηροῦμε καὶ στὸν θρησκευτικὸ χῶρο. Ὑπάρχουν μερικοί, ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι ὑπάρχουν **κοινὰ σημεῖα** μεταξὺ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων θρησκειῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν **κοινὰ σημεῖα**, ὅμως ἐμεῖς πρέπει νὰ βλέπουμε τὶς διαφορὲς.

4. ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ, διάβασα ἓνα βιβλίο ἐνὸς θεολόγου, ποὺ δημιουργεῖ αὐτὴ τὴν σύγχυση. Ὁ συγγραφεὺς ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπάρχουν συγκλίσεις μεταξὺ ὄλων τῶν θρησκειῶν καὶ δίνει μερικὰ παραδείγματα. Θὰ ἀρκεσθῶ στὴν ὑπογράμμιση μερικῶν ἀπὸ αὐτά.

Ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι κοντὰ στὸν Ἰουδαϊσμό, ἀφοῦ καὶ στὶς δύο αὐτὲς θρησκείες γίνεται λόγος γιὰ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ προσώπου ἐναντι τῆς νοητῆς οὐσίας, γιὰ τὸ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἔχει ἐνέργεια, γιὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς δὲν θεωρεῖται μόνον ὡς ἡ αἰτία τῆς δημιουργίας, ἀλλὰ ἐνεργεῖ ὡς παρουσία κ.λ.π.

Ἐπίσης, ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς συγκλίνει μὲ τὸν Μουσουλμανισμό, ἀφοῦ στὸ Κοράνιο γίνεται λόγος γιὰ τὸν Ἰησοῦ, ποὺ εἶναι ὁ Προφήτης τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ποὺ τὸ πνεῦμα τὸν ἔριξε στὴν Μαρία, ὁμολογεῖ τὴν παρθενικὴ σύλληψη καὶ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ παραγνωρίζει τὴν σταύρωσή Του.

Ἀκόμη ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς συγγενεύει, ἰδίως στὴν ἀσκητικὴ ζωὴ, μὲ τὸν Ἰνδουισμό καὶ τὸν Βουδισμό.

Ὅμως τὸ θέμα εἶναι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ ὑπογραμμίζουμε τὰ **κοινὰ σημεῖα**, ἀλλὰ νὰ βλέπουμε τὶς διαφορὲς.

Αυτό έχει μεγάλη σημασία, γιατί ή διαφορά ἔγκειται κυρίως στο πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ποῦ εἶναι Υἱὸς Θεοῦ καὶ Υἱὸς ἀνθρώπου, Θεάνθρωπος.

Σὲ αὐτὸ τὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ὅπως τὸ ὁμολογεῖ, τὸ πιστεύει καὶ τὸ ζῆ ή Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, φαίνεται ὅλη ή διαφοροποίηση μεταξύ τῶν Θρησκειῶν.

Οἱ Ἰουδαῖοι τὸν περιμένουν ἀκόμη, οἱ Μουσουλμάνοι δὲν τὸν θεωροῦν ὡς Υἱὸ τοῦ Θεοῦ - Θεάνθρωπο καὶ οἱ Ἰνδουῖστες τὸν θεωροῦν ἕνα ἀπὸ τοὺς κατώτερους θεοὺς, ἀφοῦ λατρεύουν πολλοὺς θεοὺς, ὡς εἰδωλόλατρες.

5. ΘΑ ΗΘΕΛΑ νὰ χρησιμοποιήσω ἕνα «*χοντρό*» παράδειγμα, γιὰ νὰ φανῆ ὅτι στὰ θεολογικὰ θέματα μεταξύ τῶν Χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν καὶ Θρησκειῶν δὲν πρέπει νὰ βλέπουμε τὰ *κοινὰ σημεῖα*, τὰ ὁποῖα οὕτως ή ἄλλως ὑπάρχουν, ἀλλὰ τὶς διαφορές.

Μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζῶων ὑπάρχουν πολλὰ *κοινὰ σημεῖα*: ἔχουν τὸ ἴδιο πεπτικὸ σύστημα, τὶς ἴδιες ἀντιδράσεις τοῦ ὀργανισμοῦ, ἀφοῦ μάλιστα στὰ ζῶα γίνονται διάφορα πειράματα καὶ στὴν συνέχεια ἐφαρμόζονται στοὺς ἀνθρώπους, τὸν ἴδιο τρόπο ἀναπαραγωγῆς. Μάλιστα, ὅπως ἀπεκάλυψε ή σύγχρονη γενετική τὰ ποντίκια ἔχουν [μόνο] 300 γονίδια λιγότερα ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο.

Ὅμως, παρὰ τὰ *κοινὰ σημεῖα* ὑπάρχουν χαώδεις καὶ τεράστιες διαφορές, ποῦ φαίνονται στὸ *κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωση*, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἔχει νοερὸ - λογικὸ καὶ αὐτεξούσιο, ποῦ δὲν ἔχουν τὰ ζῶα.

Ἄν, λοιπόν, βλέπουμε μόνον τὰ *κοινὰ σημεῖα* μεταξύ ζῶων καὶ ἀνθρώπων, καὶ παραγνωρίζουμε τὶς διαφορές, τότε μπορούμε νὰ καταλήξουμε στὸ ἐσφαλμένο συμπέρασμα ὅτι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα εἶναι τὸ ἴδιο.

Αὐτὸ εἶναι τὸ μεγάλο σφάλμα. Εἶναι τὸ ἴδιο σφάλμα ποῦ δημιουργεῖ ὁ *Διαχριστιανικὸς καὶ Διαθρησκευτικὸς Συγκρητισμὸς*.

6. Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ἔλευση τοῦ Πάπα στὴν Ἑλλάδα [Μάιος 2001], συνετέλεσε καὶ στὴν ἀνάδειξη μιᾶς *τραγικῆς πραγματικότητος* στὸ ὅτι, δηλαδή, μερικοὶ ἐκκλησιαστικοὶ ἄρχοντες διακρίνονται ἀπὸ τὸν *τραγικὸ αὐτὸ Διαχριστιανικὸ καὶ Διαθρησκευτιολογικὸ Συγκρητισμὸ*.

Αὐτὴ εἶναι ή μεγαλύτερη πλάνη τῆς ἐποχῆς μας, ὁ μεγαλύτερος καὶ ἰσχυρότερος πειρασμὸς.

Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετοῦμε τὰ ἔργα τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ νὰ δεχόμαστε πνευματικὴ καθοδήγηση ἀπὸ τοὺς Ἁγίους, ὥστε νὰ ἀποκτήσουμε ὀρθόδοξη θεολογικὴ ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση

για να ὀρθοτομοῦμε τὸν λόγο τῆς ἀληθείας, ἰδιαιτέρως ἐμεῖς οἱ Κληρικοί καὶ μάλιστα οἱ Ἐπίσκοποι, διότι μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ θὰ ξεχωρίσουμε τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴν πλάνη.

(*) Περιοδ. «Ἐκκλησιατικὴ Παρέμβαση» Ναυπάκτου, ἀριθ. 71/Δεκέμβριος 2001, σελ. 9 καὶ 11.